

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci žalobcu: **K., s.r.o.**, so sídlom P. X., K., IČO: X., zast. JUDr. M. V., advokátom so sídlom Š. X., K., proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky**, so sídlom Námestie slobody 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 08285/2009/SCDPK-38228 zo dňa 25. septembra 2009, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/209/2009-33 zo dňa 8. októbra 2010, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/209/2009-33 zo dňa 8. októbra 2010 **zmeňuje** tak, že rozhodnutie žalovaného zo dňa 25. septembra 2009 č. 08285/2009/SCDPK-38228 **zrušuje** a vec **vracia** žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný **je povinný** zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume **315,58 €** na účet právneho zástupcu JUDr. M. V., do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom č. k. 4S/209/2009-33 zo dňa 8. októbra 2010 Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 08285/2009/SCDPK-38228 zo dňa 25. septembra 2009, ktorým bolo zamietnuté jeho

odvolanie a potvrdené rozhodnutie Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Košiciach vydané pod č. 2009/00838-04 zo dňa 10. júla 2009, ktorým dodatočne vybral od žalobcu – dopravcu K., s.r.o., zvýšený správny poplatok za vykonanú nadmernú prepravu bez povolenia podľa § 8 ods. 5 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 135/1961 Zb.“) v spojení s bodom 2 splnomocnenia položky 80 zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 145/1995 Z. z.“) vo výške trojnásobku prislúchajúceho poplatku t.j. vo výške 2982 €. Žalobca bol povinný do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia uhradiť zvýšený správny poplatok priloženým peňažným poukazom alebo prevodom z účtu.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplynul záver, že rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov boli vecne správne, pričom žalovaný sa riadne vysporiadal s námietkami žalobcu. Krajský súd vyslovil, že žalobca bol v súlade s § 8 ods. 1 zákona č. 145/1995 Z. z. v spojení s § 8 ods. 1 cestného zákona povinný požiadať správny orgán o povolenie vykonať nadmernú alebo nadrozmernú prepravu pred jej uskutočnením, pričom s nesplnením tejto povinnosti zákon č. 145/1995 Z. z. spája následok a to zvýšenie výšky správneho poplatku v rozsahu určenom v bode 3 splnomocnenia, pod položkou 80 sadzovníka správnych poplatkov, t. j. trojnásobku správneho poplatku, ak ho dodatočne vyberá rozhodnutím správny orgán. Ďalej súd prvého stupňa konštatoval, že napriek nesprávnemu výkladu o účinnosti zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 8/2009 Z. z.“) vo vzťahu k skôr začatým konaniam, nedošlo v zaväzujúcej časti rozhodnutia k hmotnoprávnemu pochybeniu, na vec bol aplikovaný správny právny predpis a výška dodatočného správneho poplatku bola určená v zákonom určenej výške, preto nebol dôvod na zrušenie napadnutých rozhodnutí správnych orgánov.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu včas odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/209/2009-33 zo dňa 8. októbra 2010 zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného č. 08285/2009/SCDPK-38228 zo dňa 25. septembra 2009 ako aj rozhodnutie Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Košiciach č. 2009/00838-04 zo dňa 10. júla 2009 zruší a vec vráti prvostupňovému správnomu orgánu na ďalšie konanie. Zároveň žiadal, aby zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

Krajskému súdu vyčítal, že akceptoval postup správnych orgánov, ktoré na nadmernú prepravu, zistenú dňa 25. augusta 2008, aplikovali novelizovanú právnu úpravu účinnú od 1. februára 2009, čo podľa krajského súdu nemalo za následok hmotnoprávne pochybenie správneho orgánu, nakoľko zákon mu neukladá povinnosť prihliadať na okolnosti, ktoré bránili správcovi komunikácie vybrať na mieste merania dvojnásobok zákonnej povinnosti. Skutkový a právny stav pokladal žalobca za zrejmy, preto namietal, že na prepravu, uskutočnenú dňa 25. augusta 2008 o 10.00 h na ceste pre motorové vozidlá I/50 (R2) Košice – Červený rad, je potrebné aplikovať vtedy platnú a účinnú právnu úpravu, s čím sa stotožnil i krajský súd. Pokladal za nesporné, že po vytlačení vážneho lístka zástupca Národnej diaľničnej spoločnosti a.s. zaplatenie správneho poplatku na mieste merania výslovne odmietol z dôvodu, že nemá zákonné oprávnenie na vyberanie správneho poplatku na mieste merania, čo bolo potvrdené v samotnom správnom konaní.

Mal zato, že správnosť jeho právneho názoru na výklad príslušnej právnej úpravy, platnej a účinnej v čase zistenia nadrozmernej prepravy dňa 25. augusta 2008, potvrdzuje práve skutočnosť, že pri „novom“ rozhodnutí (zrejme rozhodnutie Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Košiciach č. 2009/00838-04 zo dňa 10. júla 2009) prvostupňový orgán rozhodol o vybratí zvýšeného správneho poplatku vo výške trojnásobku príslúchajúceho poplatku t.j. $3 \times 994 = 2982$ €, pričom už argumentoval novou legislatívou účinnou od 1. februára 2009, vykonanou zákonom č. 8/2009 Z. z., ktorý v čl. II novelizoval znenie § 8 ods. 9 zákona č. 135/1961 Zb. Zároveň žalovaný dôvodil nariadením vlády Slovenskej republiky č. 349/2009 Z. z., ktorý právny predpis je účinný od 1. septembra 2009, zdôrazňujúc, že zmeny vykonané zákonodarcom už nepredpokladajú výber trojnásobku pri nezaplatení na mieste zistenia nadrozmernej prepravy.

Namietal, že krajský súd síce v napádanom rozsudku aplikoval správnu právnu úpravu, avšak ju nesprávne právne posúdil, ak dospel k záveru, že zákon neukladá správnemu orgánu povinnosť prihliadať na okolnosti, ktoré správcovi komunikácie bránili vybrať na mieste merania dvojnásobok správneho poplatku. Odkázal na § 8 ods. 5 zákona č. 135/1961 Zb., podľa ktorého správny orgán za nadmernú a nadrozmernú prepravu vykonanú bez povolenia dodatočne vyberie rozhodnutím zvýšený správny poplatok podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 145/1995 Z. z. v znení vtedy platnom, ktorý v sadzobníku vypočítava jednotlivé správne poplatky. Mal zato, že na danú vec je nutné aplikovať položku

č. 80 bod 2 komplexným spôsobom ako celok, t.j. vrátane oslobodenia, splnomocnenia a poznámok pod danou položkou, ktoré sú takisto súčasťou normatívneho textu danej položky sadzobníka. Ak sa v bode 3 splnomocnenia pod položkou č. 80 sadzobníka správnych poplatkov ustanovovalo, že poplatok vyberaný dodatočne rozhodnutím správneho orgánu sa zvýši na trojnásobok, ak dopravca nezaplatí poplatok na mieste merania, potom správny orgán na túto skutočnosť musí prihliadať, pretože ide o normatívnu podmienku zakotvenú v položke sadzobníka. Preto zvýšenie na trojnásobok je možné iba vtedy, ak bol v súlade so zákonom určený správny poplatok a súčasne vodič bol vyzvaný správcom na zaplatenie na mieste merania, pričom k zaplateniu zo strany vodiča (prepravcu) nedošlo.

Ďalej namietal, že z pohľadu žalobcu je irelevantné, ako a prečo správca komunikácie nie je technicky spôsobilý vybrať zvýšený správny poplatok na mieste merania a táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu dopravcov.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave považuje za správny a navrhol ho potvrdiť, keď sa plne stotožnil s jeho výrokom aj odôvodnením. Ohľadom námietky žalobcu, že po zistení nadmernej prepravy Národná diaľničná spoločnosť a.s. odmietla zaplatenie správneho poplatku na mieste z dôvodu, že na to nemá zákonné oprávnenie uviedol, že podľa § 1 zákona č. 145/1995 Z. z. správne poplatky vyberajú orgány štátnej správy, vyššie územné celky, obce a štátne archívy, teda nie obchodné spoločnosti. Základný správny poplatok mal a mohol žalobca zaplatiť pred uskutočnením prepravy správneho orgánu, ako to zákon predpokladá. Vzhľadom na to, že nadmerná preprava už bola čiastočne vykonaná, došlo k porušeniu zákonom stanovenej povinnosti, teda ako je v napadnutom rozsudku uvedené, vybratie zvýšeného správneho poplatku predstavuje zároveň sankciu za nesplnenie zákonnej povinnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo. Dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O.s.p. rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil dňa 8. decembra 2011 (§ 156 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.). Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 3 O.s.p.).

Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou sú administratívne spisy žalovaného správneho orgánu ako aj Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Košiciach ako správneho orgánu prvého stupňa odvolací súd zistil, že predmetom súdneho preskúmvacieho konania bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu č. 08285/2009/SCDPK-38228 zo dňa 25. septembra 2009, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a bolo potvrdené rozhodnutie Krajského úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Košiciach vydané pod č. 2009/00838-04 zo dňa 10. júla 2009, ktorým tento dodatočne vybral od žalobcu – dopravcu K., s.r.o., zvýšený správny poplatok za vykonanú nadmernú prepravu bez povolenia podľa § 8 ods. 5 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov v spojení s bodom 2 splnomocnenia položky 80 zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov vo výške trojnásobku prislúchajúceho poplatku t.j. 2982 €. Dôvodom bola tá skutočnosť, že žalobca vykonal dňa 25. augusta 2008 o 10.00 h. na rýchlostnej ceste I/50 (R2) Košice – Červený Rak nadmernú prepravu, čo spočívalo v okolnosti, že pri kontrole vozidiel úradným meraním v uvedenom čase a mieste bolo zistené Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s., pracoviskom SSÚD/SSÚR-4 Košice, ako správcom komunikácie, prekročenie prípustných nápravových zaťažení a prípustnej hmotnosti vozidla žalobcu EČ: X. a prípojného vozidla EČ: Y. Námietky žalobcu, obsiahnuté jednak v podanej žalobe a tiež v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, smerovali k nesúhlasu s tým, že mu bola uložená povinnosť zaplatiť trojnásobok správneho poplatku napriek tomu, že bol prostredníctvom vodiča ochotný a žiadal o umožnenie úhrady predmetného poplatku na mieste vo výške dvojnásobku.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. súdy preskúmvajú v správnom súdnictve na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku súdy rozhodujú o žalobách proti právoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 247 až § 250k O.s.p.). sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) správnym orgánom ukladá povinnosť postupovať v konaní tak, aby vydané rozhodnutie vychádzalo zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, pričom správny orgán musí postupovať v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania a musí im vždy dať príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne brániť, najmä vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy (§ 3 ods. 4, § 32 ods. 1, 2, 3, § 46). Súčinnosť s účastníkmi konania v štádiu pred vydaním rozhodnutia zdôrazňuje tiež ustanovenie § 33 ods. 2 správneho poriadku, ktorý ukladá správnym orgánom povinnosť dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Správny orgán je povinný hodnotiť každý dôkaz samostatne a potom všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie dôkazov musí správny orgán náležite odôvodniť (§ 34 ods. 5 a § 47 ods. 3 správneho poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní veci v súdnom odvolacom konaní dospel k záveru, že správne orgány nepostupovali v danej veci v súlade s citovanými ustanoveniami Správneho poriadku. S ohľadom na uvedené dáva do pozornosti rozsudok tunajšieho súdu vo veci sp. zn. 2Sžo/282/2009 zo dňa 31. marca 2010, v ktorom tento poukázal na stanovisko Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky (právneho predchodcu žalovaného) z 24. augusta 2007, adresované Krajskému úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Košiciach, v ktorom sa uvádza, že cestný správny orgán v rozsahu svojej pôsobnosti v súčasnosti môže vykonať na základe oznámenia správcu cesty iba vyberanie zvýšeného správneho poplatku (na trojnásobok) dodatočným vydaním rozhodnutia (podľa splnomocnenia bodu 3. v položke 80. sadzobníka správnych poplatkov), nakoľko zmena správcu cesty, ako aj nové podmienky váženia vozidiel vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie neboli v plnom rozsahu (s výnimkou NV č. 403/2005 Z. z.) legislatívne doposiaľ aktualizované. Prihliadnuc na predmetné stanovisko odvolací súd v citovanej veci dospel k záveru, že uvedené dôvody neboli premietnuté do rozhodnutí správnych orgánov, ktoré sú predmetom preskúmvacieho konania, takže v odôvodneniach rozhodnutí správnych orgánov nie je daná jasná odpoveď na otázku, či (resp. že) neexistujú záväzné právne akty Európskej únie (nariadenia), upravujúce danú oblasť, ktoré by boli priamo záväzné pre Slovenskú republiku ako členský štát Európskej únie (nariadenia), resp. právne akty Európskej únie, ktoré by boli pre Slovenskú republiku záväzné pri splnení ďalších podmienok (smernice). Preto odvolací súd konštatuje, že s nastolenou otázkou sa

správne orgány nevysporiadali vo svojich rozhodnutiach ani v prejednávanej veci, teda aj preskúmané rozhodnutia trpia vadami vytýkanými v citovanom rozhodnutí.

Odvolací súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že súd prvého stupňa sa dôsledne nevysporiadal s námietkou žalobcu, týkajúcou sa nesprávnej aplikácie novelizovanej právnej úpravy, teda zákona č. 8/2009 Z. z., účinného od 1. februára 2009, vo vzťahu k skôr začatým konaniam.

Zákonom č. 8/2009 Z. z. bol s účinnosťou od 1. februára 2009 zmenený a doplnený zákon č. 135/1961 Zb., ako aj zákon č. 145/1995 Z. z., pričom prechodné ustanovenia postup v začatých, avšak neskončených konaniach neupravujú.

Pravidlá postupu v takomto prípade sú jednoznačne dané v právnej teórii, a tiež sú vymedzené aj platnými ústavnými princípmi. Vzhľadom na to, že všeobecne platné pravidlo pri zmene právneho predpisu, resp. zrušení právneho predpisu a nahradení ho novým právnym predpisom určuje, že právne vzťahy, ktoré vznikli za platnosti a účinnosti skoršieho právneho predpisu, sa v čase platnosti a účinnosti neskoršieho právneho predpisu naďalej spravujú právnym predpisom, za účinnosti ktorého vznikli, ak neskorší právny predpis neustanovuje inak.

Teoretická problematika neprípustnosti spätného pôsobenia právnych noriem sa prekrýva s teóriou tzv. nadobudnutých práv (iura quaesita), popr. s ňou splýva, resp. sa s ňou stotožňuje. Teória nadobudnutých práv spočíva v teoretickom zdôvodnení neprípustnosti toho, aby práva niekým nadobudnuté podľa zákona, mu boli dodatočne a so spätnou účinnosťou neskorším zákonom odňaté, aby so spätnou účinnosťou bol dodatočne zmenený právny stav, resp. o tento právny stav sa opierajúci právny dôvod, o ktorý sa opieralo nadobudnutie práva. Pojem „nadobudnuté právo“ sa pritom vykladá extenzívne a zahŕňa akýkoľvek právny stav, ktorý je niekomu na prospech. To znamená, že porušením zásady nezmeniteľnosti, t. j. ochrany nadobudnutých práv by bola každá retroaktívna zmena právneho vzťahu, ktorá by so spätnou účinnosťou zhoršila právne postavenie subjektu práva.

Podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobe, ktorý ustanoví zákon.

Súd je v konaní podľa článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy zodpovedný za to, že preskúma zákonnosť uloženej sankcie na základe princípov materiálneho právneho štátu.

Podľa článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Na rozdiel od retroaktivity súvisiacej s trestným konaním, ktorú Ústava Slovenskej republiky výslovne upravuje článkom 50 ods. 6, ochrana pred retroaktivitou právnych účinkov v ostatných veciach podľa právneho názoru ústavného súdu je implikovaná v princípe právneho štátu stanoveného článkom 1 ods. 1 Ústavy SR.

V ústavnom poriadku Slovenskej republiky všeobecný zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov alebo ich ustanovení možno odvodiť z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého je Slovenská republika právnym štátom. K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka (princíp) právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou čoho je i zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení. V ústavnom poriadku Slovenskej republiky platí zásada, podľa ktorej ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis (jeho noriem), nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný spätným pôsobením právneho predpisu alebo niektorého jeho ustanovenia (PL ÚS 36/95, nález ÚS SR uverejnený pod č. 131/96 Zbierky nálezov a uznesení).

Z týchto dôvodov je napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu nepresvedčivé, vydané predčasne a v rozpore so zákonom (správnym poriadkom) a preto neboli podmienky na zamietnutie žaloby. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 250ja ods. 3 prvá veta O.s.p. rozsudok krajského súdu, ktorým bola žaloba zamietnutá zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zistenia a závery odvolacieho súdu zakladajú zrušenie preskúvaného

rozhodnutia podľa § 250j ods. 2 písm. c/ a d/ O.s.p. Právnym názorom odvolacieho súdu je správny orgán viazaný (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 a 2 v spojení s § 250k ods. 1 veta prvá a § 149 ods. 1 s poukazom na § 246c veta prvá O.s.p. Žalobcovi, ktorý bol úspešný v súdnom preskúmvacom konaní, priznal náhradu trov podľa vyčíslenia právneho zástupcu v sume 315,58 €, ktorá pozostáva zo sumy 162,47 € za tri úkony právnej služby (53,49 € za prevzatie a prípravu zastúpenia, 53,49 € napísanie žaloby a 55,49 € napísanie odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave), 21,11 € režijného paušálu (6,95 + 6,95 + 7,21), 66 € súdneho poplatku za podanie žaloby a 66 € súdneho poplatku za podanie odvolania (§ 14 ods. 1 písm. a/, b/, 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. decembra 2011

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská